

โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีกในครัวเรือนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555



คู่มือการเลี้ยง

เป็ดเทศ



จัดทำโดย : สำนักสัตวศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 9
กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

จากแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 ซึ่งเป็นแผนกระดุนเศรษฐกิจของรัฐบาล ประกอบกับนโยบายสนับสนุนการสร้างงานสร้างรายได้แก่ประชาชนภายใต้แผนการ พัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปี 2553 กรมปศุสัตว์จึงได้รับ งบประมาณดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 5 โครงการ ได้แก่

1. โครงการพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงแพะเนื้อเพื่อรองรับอุตสาหกรรมฮาลาล
2. โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงแพะในจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดชายแดนภาคใต้
4. โครงการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงสัตว์ปีกในครัวเรือนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
5. โครงการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงเปิดในหมู่บ้านประมงพื้นบ้าน

คู่มือการเลี้ยงเปิดเทศฉบับนี้ เป็นการจัดพิมพ์ครั้งที่ 2 จากต้นฉบับที่เป็นลิขสิทธิ์ ของสำนักสัตวศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 9 ซึ่งได้แปลเป็นภาษาไทย ให้เหมาะสมกับ การใช้ประโยชน์ของเกษตรกรในชนบท จึงขอขอบคุณอาจารย์นิอัตุรากับ บินนิฮัสซัน และอาจารย์อามีเนาะ ยาสาแล อาจารย์ภาควิชาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผู้แปล ความรู้และประโยชน์จากเอกสาร ที่ผู้อ่านได้รับ ขอมอบให้เป็นความดีของคณะผู้จัดทำเอกสารและผู้สนับสนุนข้อมูลทุกท่าน ที่ได้ร่วมกันพัฒนาอาชีพการเลี้ยงสัตว์แก่เกษตรกร

สำนักสัตวศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 9

พฤษภาคม 2553

สารบัญ



	หน้า
การเริ่มต้นเลี้ยงเบ็ดเทศ	1
พื้นที่เลี้ยงเบ็ดเทศ	1
อาหาร	2
การจัดการเลี้ยงดูเบ็ดเทศในระยะต่าง ๆ	3
โรคและการป้องกันโรค	7
กำหนดการให้วัคซีนเบ็ดเทศ	8

การเริ่มต้นเลี้ยง เป็ดเทศ

สามารถเริ่มเลี้ยงโดยการซื้อลูกเป็ดหรือเป็ดโตมาเลี้ยงก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความ
พร้อมของเกษตรกร



พื้นที่เลี้ยง เป็ดเทศ

พื้นที่เลี้ยงควรอยู่บนที่ดอนน้ำท่วมไม่ถึง มีร่มเงากันแดด กันฝนสำหรับเป็นที่นอน
วางไข่ และสถานเดิน ควรจัดทำรั้วรอบโรงเรือนบริเวณเก่า เพื่อป้องกันอันตรายจากสัตว์ จัดทำ
โรงเรือนสำหรับลูกเป็ดอนุบาล, เป็ดรุ่น, เป็ดพ่อ - แม่พันธุ์ มีภาชนะสำหรับใส่อาหารและ
น้ำสะอาด จัดรั้วใช้สำหรับแม่พันธุ์ด้วย



อาหาร

อาหารที่ใช้เลี้ยงเป็ดเทศมีอยู่หลายสูตร ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความต้องการอาหารของเป็ดในแต่ละระยะ เพื่อเป็นการลดต้นทุนการเลี้ยง สูตรอาหารแบบง่ายๆ มีดังนี้

1. เป็นสูตรอาหารที่สามารถนำไปใช้และหาซื้อวัตถุดิบได้ง่ายในท้องถิ่นราคาไม่แพงมากนักประกอบด้วยวัตถุดิบต่างๆ ดังนี้

วัตถุดิบอาหารสัตว์	แรกเกิด - 3 สัปดาห์	4 สัปดาห์ขึ้นไป
1. รำละเอียด	-	5 ส่วน
2. ปลาช่อน	-	1 ส่วน
3. อาหารสำเร็จรูปลูกเป็ดเนื้อหรือไก่เล็ก	เพียงอย่างเดียว	-
4. อาหารเป็ดเนื้อ หรือ ไก่เนื้อระยะ 2	-	1 ส่วน
5. หนุ่ยสด เศษผัก ผักคบ	เสริมเมื่อ 2 สัปดาห์	เสริม

2. ใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่ เช่น ผักคบขวา ต้นสาकु สาห่วย ต้นกล้วย



ต้นสาकु

การจัดการเลี้ยงดูเป็ดเทศ ในระยะต่างๆ

1. การเลี้ยงเป็ดเล็ก (ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 3 สัปดาห์)

เมื่อลูกเป็ดเกิดใหม่ๆ จะต้องให้ความอบอุ่นและเลี้ยงดูอย่างดี เพื่อให้ลูกเป็ดแข็งแรง
ตั้งนั้น จึงควรเอาใจใส่ในระยะแรกนี้เป็นพิเศษ โดยปกติลูกเป็ดอายุ แรกเกิด - 3 สัปดาห์ ต้องการ
ความอบอุ่นโดยการกกหรือให้แม่เป็ดเลี้ยงดูลูกเป็ด รวมทั้งอาหารที่มีคุณภาพ น้ำสะอาด





2. การเลี้ยงเป็ดเทศรุ่น (อายุ 4 - 12 สัปดาห์)

ลูกเป็ดอายุครบ 3 สัปดาห์ต้องการความอบอุ่นลดลง เพราะลูกเป็ดมีขนขึ้นเต็มตัว และลูกเป็ดกินอาหารได้ก็จนสามารถสร้างความอบอุ่นขึ้นได้เองอย่างพอเพียง ลูกเป็ดอายุ 4 - 8 สัปดาห์ จะมีการเจริญเติบโตสูง ต้องการอาหารจำนวนมาก จึงต้องให้อาหารและน้ำเต็มที่

3. การเลี้ยงลูกเป็ดอายุ 13 - 24 สัปดาห์

จะเข้าสู่วัยหนุ่ม - สาว เป็ดจะกินอาหารมากขึ้นแต่เจริญเติบโตน้อย ดังนั้น ควรให้อาหารเพียงพอสำหรับรักษาขนาดให้มีน้ำหนักเพิ่มเล็กน้อยและให้หญ้าสด ผักสดหรือผักตบชวาเสริมเพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต มีน้ำที่สะอาดตั้งไว้กินอยู่ตลอดเวลา



ผักตบชวา



พ่อพันธุ์



แม่พันธุ์

4. การเลี้ยงเป็ดเทศพ่อ - แม่พันธุ์

เป็ดเทศจะเริ่มไข่เมื่ออายุ 28 สัปดาห์ (7 เดือน) การเลี้ยงคู่ข่วงนี้ต้องเอาใจใส่ โดยเฉพาะ การให้อาหาร วันหนึ่งให้อาหาร 2 ครั้ง เช้า และเย็น เพื่อให้เป็ดเทศได้กินอาหารและสามารถ ไข่ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็ดแม่พันธุ์ ช่วงกำลังไข่จะต้องการอาหารมาก แต่เมื่อไข่แล้ว ปริมาณความต้องการอาหารจะลดลง การไข่ ของเป็ดเทศปีหนึ่งๆ จะไข่ประมาณ 4 - 5 ชุด ชุดหนึ่ง 15 - 20 ฟอง เป็ดเทศสามารถให้ไข่ ได้ดีในช่วงอายุ 2 ปีของการให้ไข่ หลังจากนั้น การให้ไข่จะลดลง แม่เป็ดชอบไข่ในที่มืดและสงบ ไม่ชอบให้ตัวอื่นมารบกวนรังไข่ ดังนั้น ในคอก เป็ดพันธุ์ควรจะมีรังไข่ รองรังไข่ด้วยฟางหรือ หญ้าแห้ง รังไข่อาจใช้กระบะไม้ โถงหรือถังแก๊ส จัดไว้ในมุมมืดของคอก รังไข่ 1 รัง ต่อแม่เป็ด 2 - 3 ตัว จะช่วยให้เป็ดไข่ได้ดี และไม่แย่งรังกันไข่ มีไข่ หญ้าสด หรือผักคตขูด น้ำสะอาดให้กิน อยู่ตลอดเวลาจะช่วยลดต้นทุน และประหยัด อาหาร



โรคและการป้องกันโรค

โรคอหิวาต์ ต้องทำวัคซีนอหิวาต์เม็ด ครั้งแรกเมื่อเปิดอายุ 3 สัปดาห์ และทำซ้ำทุก 3 เดือน โดยฉีดเข้ากล้ามเนื้อ ตัวละ 1 ซีซี

โรคกาฬโรคเม็ด จะต้องทำวัคซีนกาฬโรคเม็ดครั้งแรก เมื่อเปิดอายุ 3 - 4 สัปดาห์ จากนั้นทำวัคซีน ดังรายละเอียดตามตาราง โดยการฉีดเข้ากล้ามเนื้อ ตัวละ 1 ซีซี

